T?hsil Nazirliyi v? "1News.az" ?nformasiya Agentliyi "U?ur formulu" layih?sin? ba?lay?r.

"2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Program?" t?qaüdçül?rini tan?dan "U?ur formulu" layih?sinin qona?? Çil?nay S?f?rlidir.

1993-cü ild? Naxç?van Muxtar Respublikas?n?n Ordubad rayonunda anadan olub. Orta m?kt?bi Bak? ??h?ri, ?lham M?mm?dov ad?na 261 sayl? m?kt?b-liseyd? oxuyub. Az?rbaycan Dill?r Universitetind? t?rcüm? ixtisas? üzr? t?hsil alan Çil?nay, haz?rda Amerika Birl??mi? ?tatlar?n?n Corc Va?inqton Universitetind? insan resurslar?n?n idar? edilm?si üzr? magistr t?hsili al?r. Çil?nay öz "U?ur formulu"nu bölü?ür:

- Xaricd? t?hsil siz? n? verir? Ümidl?rinizi do?ruldurmu?

- Xaricd? t?hsil, xüsusil? d? Amerikada t?hsil m?kt?b vaxtlar?mdan ?n ön?mli h?d?fl?rimd?n biri idi. Amerikada t?hsil m?n? ilkin olaraq t?hsil? f?rqli v? praktiki yana?ma qazand?rd?. Burda heç bir imtahan?m?z test üsulu il? olmur, bütün imtahanlarda ya f?rdi, ya da qrup ??klind? çal???r?q. Semestr ?rzind? Va?inqtonda yerl???n müxt?lif ?irk?tl?r? gedib, onlar?n 6 ay müdd?tind? i? rejimini mü?ahid? edib, n?tic?d? onlar üçün probleml?ri aradan götürm?k v? daha yax?? i?l?m?k üçün HR Action Plan yaz?r?q. Bu, biz? semestr boyu bütün öyr?ndikl?rimizi paralel olaraq praktikada t?tbiq etm?y? imkan verir.

Bildiyiniz kimi, Amerikan? "melting pot" (sakini "qaynar qazan"a b?nz?yir – red) adland?r?lar. Çünki burada h?r mill?td?n olan insana rast g?lm?k olur. Bu da öz növb?sind? dünya görü?ünu art?rma?a v? müxt?lif mill?tl?rl? ünsiyy?t qurma?? öyr?nm?y? köm?k edir. ?n ön?mlisi is? ölk?d?n as?l? olmayaraq t?hsil insan? bir f?rd olaraq yeti?dirir.Az?rbaycanda h?mi?? valideynl?rimiz bizim qay??m?za qal?r. Bura g?l?n? q?d?r ist?r ev üçün bazarlq etm?k, qalmaq üçün ev tapmaq, pulu idar? etm?k v? dig?r bu tip qay??lardan azad idim. Oxudu?um iki il ?rzind? is? bütün bunlar? öyr?ndim. Bu is? ?v?zolunmaz bir h?yat t?crüb?sidir.

- Niy? m?hz bu ixtisas? seçdiniz?

- Bakalavr üzr? ixtisas?m "T?rcüm?" oldu?u üçün müxt?lif sah?l?r üzr? t?rcüm? d?rsl?ri alm???q. Bu, biz? h?m dil bax?m?ndan, h?m d? müxt?lif sah?l?rl? daha d?rind?n tan?? olma?a köm?k edib. T?crüb?mi Milli M?clisin Kadrlar ?öb?sind? keç?n zaman müxt?lif insan resurslar? üzr? mövzularla tan?? oldum v? getdikc? bu sah?y? mara??m artd? v? t?liml?r? qo?uldum. Bütün bunlar?n n?tic?sind? anlad?m ki, insanlar v? insan psixologiyas? il? ba?l? bu sah? m?nim davam etm?k ist?diyim sah?dir. Eyni zamanda b?z?n insan resurslar?na olan cari adminstrativ münasib?t m?ni narahat edirdi, çünki bu sah? sad?c? s?n?dl??m? i?l?rind?n ibar?t deyil. Bu s?b?bl?r? gör? q?rara ald?m ki, xaricd? bu sah?ni daha d?rind?n öyr?nib, ölk?mizd? onun inki?af?na bacard???m q?d?r töhf? verim.

- F?rqli ölk? v? t?hsil mühitini gördükd?n sonra ?vv?l oxudu?unuz ali m?kt?bd? n?yin d?yi?m?sini arzulayard?n?z?

- ?slind?, m?n ADU-nun t?rcüm? fakült?sin? q?bul olan zamanda orada pilot bir layih? t?tbiq olundu v? t?hsilimiz ancaq ingilis dilind? v? standartdan k?nar keçirilirdi. Bu s?b?bd?n Amerikaya g?l?n zaman çox ç?tin olmad?. Amma ümumilikd?, bizd? t?hsilin praktiki t?r?finin art?r?lmas?n? daha çox ist?y?rdim. Biz daha çox oxuma?a, testl?ri cavabland?r?b, qiym?t alma?a öyr??mi?dik. Bura ilk g?l?nd? m?nim üçün ?n ç?tin olan is? test üsulu deyil, davaml? yaz?lar yazmaq v? t?qdimatla ç?x?? etm?k olmu?du. ?lav? olaraq, biz, Az?rbaycanda daha çox d?rsi oxuyub cavab verm?y? öyr??mi?dik, lakin burada m?qal?l?ri oxuyursan, amma mü?llim onlardan heç n? soru?mur. H?r hans? bir "keys" verir v? oxudu?umuz n?z?riyy?l?r ?sas?nda h?min "keys"in müzakir?si gedir. Y?ni, dem?k ist?diyim odur ki, ?g?r bizd? d? oxuduqlar?m?z? n?z?ri olaraq ?zb?r soru?maq deyil, müxt?lif çal??malar v? "keys"l?rl? müzakir? etm?k olsa, qazan?lan bilik daha davaml? olar.

- T?hsil ald???n?z ölk?d? Az?rbaycanla ba?l? n?l?ri tan?tm?s?n?z?

- Universit?timizd? dig?r az?rbaycanl? t?l?b?l?rl? birlikd? Corc Va?inqton Universitetind? Az?rbaycanl? T?l?b?l?r Assosiyasiyas? (George Washington University Azerbaijani Students Association) yaratm???q. Onu yaratmaqda m?qs?dimiz h?m Az?rbaycan? burada olan universitet hey?tin? v? t?l?b?l?r? tan?tmaq, h?m d? buraya g?l?n az?rbaycanl? t?l?b?l?r? d?st?k olmaqd?r. Oktyabr ay?nda "Az?rbaycan m?d?niyy?tini qeyd etm?k" (Celeberate Azerbaijani Culture) adl? bir t?dbir t??kil etdik. Burada h?m Az?rbaycan musiqisi, Az?rbaycanla ba?l? t?qdimat v? video çarxlar nümayi? olundu, h?m d? ?cn?bi t?l?b?l?r v? universitet hey?ti üçün Az?rbaycan yem?kl?ri (plov, dolma),

?irniyyatlar?m?z (paxlava,??k?rbura) v? milli çay t?qdim edildi. H?mçinin, qonaqlara milli paltarlar?m?zla ??kil ç?kdirm?kl?ri üçün ??rait yarad?ld?. Va?inqtonda ya?ayan h?mv?t?nl?rimiz d? t?dbird? i?tirak ed?r?k, ölk?mizin v? m?d?niyy?timizin tan?d?lmas?nda biz? d?st?k oldular.

- Oxudu?unuz ali m?kt?bd? mü?llim-t?l?b? münasib?ti nec?dir?

- Burada t?hsil siteminin ?n sevdiyim t?r?fl?rind?n biri mü?llim-t?l?b? münasib?tidir. Universitetd? çoxlu ?cn?bi t?l?b? oxudu?u üçün art?q onlar biziml? nec? davranma??, bizim n? tip ç?tinlikl?rimiz olduqlar?n? bilirl?r. Burada mü?llim? ist?diyimiz zaman müraci?t edib suallar? soru?a v? ya i? saatlar?nda ofisin? gedib d?rsl?rl? ba?l? m?s?l?l?ri ayd?nla?d?ra bilirik. Bundan ?lav?, b?zi mü?lliml?rim var ki, sad?c? mü?llim deyil, h?m d? biz? valideyn münasib?ti göst?rirl?r. M?s?l?n, Amerikada ?n sevil?n bayramlardan biri “Thanksgiving”dir (?ükranl?q bayram?). Bu bayramda bütün ail? üzvl?ri bir araya g?lirl?r. H?r il bu bayramda mü?llimimiz m?ni v? dig?r ?cn?bi t?l?b? yolda?lar?m? onlarla birlikd? bu bayram? keçirm?k üçün öz evl?rin? d?v?t edir.

- Universitetd? ?cn?bi t?l?b?l?r? münasib?td?n raz?s?n?zm??

- T?l?b?l?rin böyük ?ks?riyy?ti ?cn?bi t?l?b?l?r oldu?u üçün art?q universitet hey?ti v? mü?lliml?r buna al???blar. Bu s?b?bd?n d?, biz? qar?? çox anlay??l? v? yerli t?l?b?l?r il? b?rab?r münasib?t göst?rilir. Universitetin t??kil etdiyi konsultasiya xidm?ti, akademik yaz? xidm?tl?ri, karyera il? ba?l? m?sl?h?t xidm?ti h?m t?l?b?l?rin günd?lik, h?m d? akademik ç?tinlikl?rind? köm?k olur.

- Xarici ölk?d?n Az?rbaycan t?hsilini nec? görürsünüz?

M?n oxudu?um müdd?td?n indiy? q?d?r çox müsb?t yönümlü d?yi?iklikl?r var. Sad?c? yuxar?da qeyd etdiyim kimi, m?nc?, t?hsil? yana?ma t?rzimiz daha praktiki olsa v? t?l?b?l?rin mövzu bar?d? öz fikirl?rini bildirm?k bacar?qlar?n? gücl?ndirm?y? ön?m verils? t?hsilin keyfiyy?ti daha yax?? olacaq.

- Ç?tinlikl?riniz varm??

- ?n böyük ç?tinliyim bura ilk g?l?n zaman t?hsil sistemin f?rqli olmas? idi. H?mçinin, Amerikada günd?lik h?yatda ingilis dili v? t?l?ffüzü bizim öyr?ndiyimiz ingilis dilind?n f?rqli oldu?undan tam anlamaq üçün ilk bir ay vaxt ald?, sonra is? h?r ?ey qaydas?na dü?dü. Günd?lik m?i??t h?yat?nda ya?anan ç?tinlikl?r is? ç?tinlik g?tirmir, ?ksin?, daha çox d?y?rli t?crüb? olur. Bir d? ?lb?tt? ki, Az?rbaycanda olan ail?, dostlar v? yem?kl?rimiz üçün dar?xmaq var. T??ssüf ki, Amerika uzaq oldu?u üçün Az?rbaycana tez-tez g?lm?k olmur.

- Asud? vaxt?n?zda n? il? m???ul olursunuz?

- Asud? vaxt?m? t?crüb? proqram?nda i?tirak etm?kl? keçirir?m. Kampusda t?crüb? keçm?k h?m Amerikan i? mühiti il? tan?? olmaq, h?m d? ixtisas? daha d?rind?n öyr?nm?k bax?mdan faydal?d?r. Dig?r asud? vaxtlar?mda is? universitetin t??kil etdiyi yoqa v? dig?r qrup d?rsl?rind? i?tirak edir?m.

- T?hsilinizi ba?a vurduqdan sonra harada çal??maq ist?y?rdiniz? G?l?c?k planlar?n?z nec?dir?

- T?hsilimi ba?a vurduqdan sonra insan resurlar? sah?sind? çal??maq ist?yir?m. ?slind? burada oxudu?um müdd?td? kifay?t q?d?r öyr?ns?m d?, m?nc? h?l? d? öyr?nil?si çox ?ey var. Bu s?b?bd?n, bu sah?d? g?l?c?kd? doktorantura üzr? t?hsilimi davam etdirm?k plan?m var. Düzü, bura ilk g?l?nd? magistr t?hsilimi bitirdikd?n sonra yaln?z insan resurslar? üzr? çal??acam deyirdim, amma zaman keçdikç? h?qiq?t?n n? ist?diyimizi daha yax?? anlay?r?q. Bu sah?d? çal??maqla yana??, Az?rbaycana qay?td?qdan sonar universitetl?rimizd? bu sah?d? d?rs keçm?k ist?y?r?m. Çünki, ba?a dü?düm ki, ?g?r Amerikaya g?l?n zaman m?qs?dim qay?td???mda c?miyy?timiz? töhf? verm?k idis?, bunu gerç?kl??dirm?yin ?n göz?l yolu öyr?ndikl?rimi t?l?b?l?rimizl? payla??b onlar?n inki?af?na d?st?k olmaqd?r.

- Az?rbaycan g?ncl?rin?, ölk?mizd?ki dostlar?n?za, h?mya??dlar?n?za n? dem?k ist?rdiniz?

- Az?rbaycan g?ncliyin? dem?k ist?yir?m ki, ?min olun ki, buradak? mill?tl?rin nümay?nd?l?ri bizim g?nclik, bizim insanlar q?d?r çal??qan deyil. ?g?r qar??n?za t?hsil almaq m?qs?di qoymusunuzsa, ilk önc? bunu niy?

ist?diyinizi özünüz üçün mü?yy?n edin, çünki bu siz? bütün ç?tinlikl?rd? motivasiyal? olma?a köm?k ed?c?k. M?n u?aq olan zaman biz rayonda ya?ayanda valideynl?rim? g?l?c?kd? Amerikada oxuyaca??m? demi?dim, onlar is? “Daha real arzu tut ki, sonra üzülm?y?s?n, bizim k?ndd?n Amerikaya uzun bir yol var” demi?dil?r. O zamandan dü?ünmü?düm ki, bir gün bu arzumu gerç?kl??dirib onlar? bura g?tirim. 2016-c? ilin may ay?nda valideynl?rim m?ni q?sa müdd?tlik burada ziyar?t etdi v? ?min olun ki, bu, h?dsiz bir xosb?xtlikdir. Sizi h?mi?? motivasiya ed?c?k s?b?bl?riniz olsun.

Görün?n ist?nil?n u?urun arxas?nda bilm?diyiniz çoxlu ç?tinlikl?r var, h?r birimiz ya?am???q v? ya?ayaca??. Hal-haz?rda sizd?n as?l? olmayan n? ç?tinlik varsa bel? siz m?qs?diniz üçün çal???n, çünki sonra “b?lk? bunu ets?ydim al?nard?” cüml?sini dem?y?siniz. ?ziyy?tiniz xeyirlisi il? mütl?q ?v?zini ver?c?k. B?lk? d? siz ist?diyiniz olmayacaq, amma mütl?q ondan da yax??s? olacaq, sad?c? zaman laz?md?r bunu görm?y?.

Son olaraq bu yazd?qlar?m? oxuyan valideynl?r varsa, onlara dem?k ist?yir?m ki, biz bütün u?urlar?m?z? siz? borcluyuq. Siz d? övladlar?n?za bu m?qs?dl?ri gerç?kl??dirm?kd? d?st?k olun, n? q?d?r onlar üçün narahat olsaz da ?min olun sizin d?st?yiniz olduqdan sonra o m?qs?dl?r? çatmaq daha asand?r. T?hsil arzumu h?yata keçirm?kd? ?n böyük d?st?kçim olan bu proqramda ?m?yi keç?n bütün insanlara, m?n? güv?nib bu q?d?r uza?a g?lm?yim? icaz? verdikl?ri üçün valideynl?rim? v? bu müdd?td? yan?mda olan bütün mü?lliml?rim?, dostlar?ma t???kkür edir?m. U?ur heç vaxt t?k qazan?lm?r v? onu t?k qazanma?a çal??may?n. H?yat?n?zda siz? d?st?k olacaq insanlar olsun ki, siz imtina etdiyiniz anlarda onlar siz? m?qs?dl?rinizi xat?rlats?n. H?r biriniz? arzular?n?z? realla?d?rmaqda u?urlar.

1News.az